

Što su ljudska prava?

- „Nijedan izraz u novijoj povijesti čovječanstva nije zaslužio da bude nositelj mislije i tereta ljudske sudbine kao što je to (izraz) 'ljudska prava'... - najveći dar klasične i suvremene ljudske misli jest pojam ljudskih prava. Zaista iznas svakog drugog moralnog jezika koji nam je dostupan u ovom trenutku povijesti, (je) jezik ljudskih prava...“.

(Neljudska nepravda i ljudska prava, prof. Upendra Baxi)

Kako je sve počelo?

- Sustav zaštite ljudskih prava i temeljnih sloboda svih:
Kao odgovor na grozote II. svjetskog rata javlja se ideja o uspostavi institucionalne zaštite ljudskih prava i sloboda u sklopu globalne međunarodne zajednice koja bi bila uređena «na načelima poštivanja dostojanstva ljudske osobe, suvereniteta država i autoriteta međunarodnog dijaloga i dogovora» (Spajić-Vrkaš et al., 2004, 36) –
Povelja Ujedinjenih naroda, 1945., Organizacija Ujedinjenih naroda

Uporište ljudskih prava

- „Sva ljudska bića rađaju se slobodna i jednaka u dostojanstvu i pravima.“

Članak 1 Opće deklaracije o ljudskim pravima

- Sloboda, jednakost i solidarnost.
- Zaštita ljudskog dostojanstva.
- Kultura ljudskih prava.

"A right is not what someone gives you; it's what no one can take from you."--Ramsey Clark
IMAGICHEN.COM

Pravno-zakonodavni okvir

- Opća deklaracija o ljudskim pravima, 1948.
- Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, 1966.
- Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima, 1966.
- Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, 1950.
- Europska socijalna povelja, 1961.
- Povelja temeljnih prava Europske Unije, 2001.
- Ustav RH, 22. prosinac 1990.

Zaštita ljudskih prava u Hrvatskoj

- Prvi dokument kojim se u Hrvatskoj uređuju prava pojedinca seže u daleku povijest. Godine 1288. Vinodolskim zakonikom su se uredila prava i obveze pučana, odnosno ograničila samovolja plemića i feudalaca.
- Republika Hrvatska u potpunosti prihvaća međunarodni koncept jamstava i zaštite ljudskih prava onako kako je on zacrtan «Općom deklaracijom o ljudskim pravima» 1990. u sklopu donošenja prvoga demokratskog Ustava. U Ustavu se navodi da država štiti osobna, građanska, politička, gospodarska, socijalna, kulturna, ali i ekološka prava građana Hrvatske.
- Analizirajući sadržaj Ustava, možemo utvrditi da od 142 članka, njih 70 izravno ili neizravno sadrži odredbe o ljudskim pravima i slobodama koje se uređuju u Dijelu III. Ustava pod naslovom „Temeljne slobode i prava čovjeka i građanina“.

Kakva su ljudska prava?

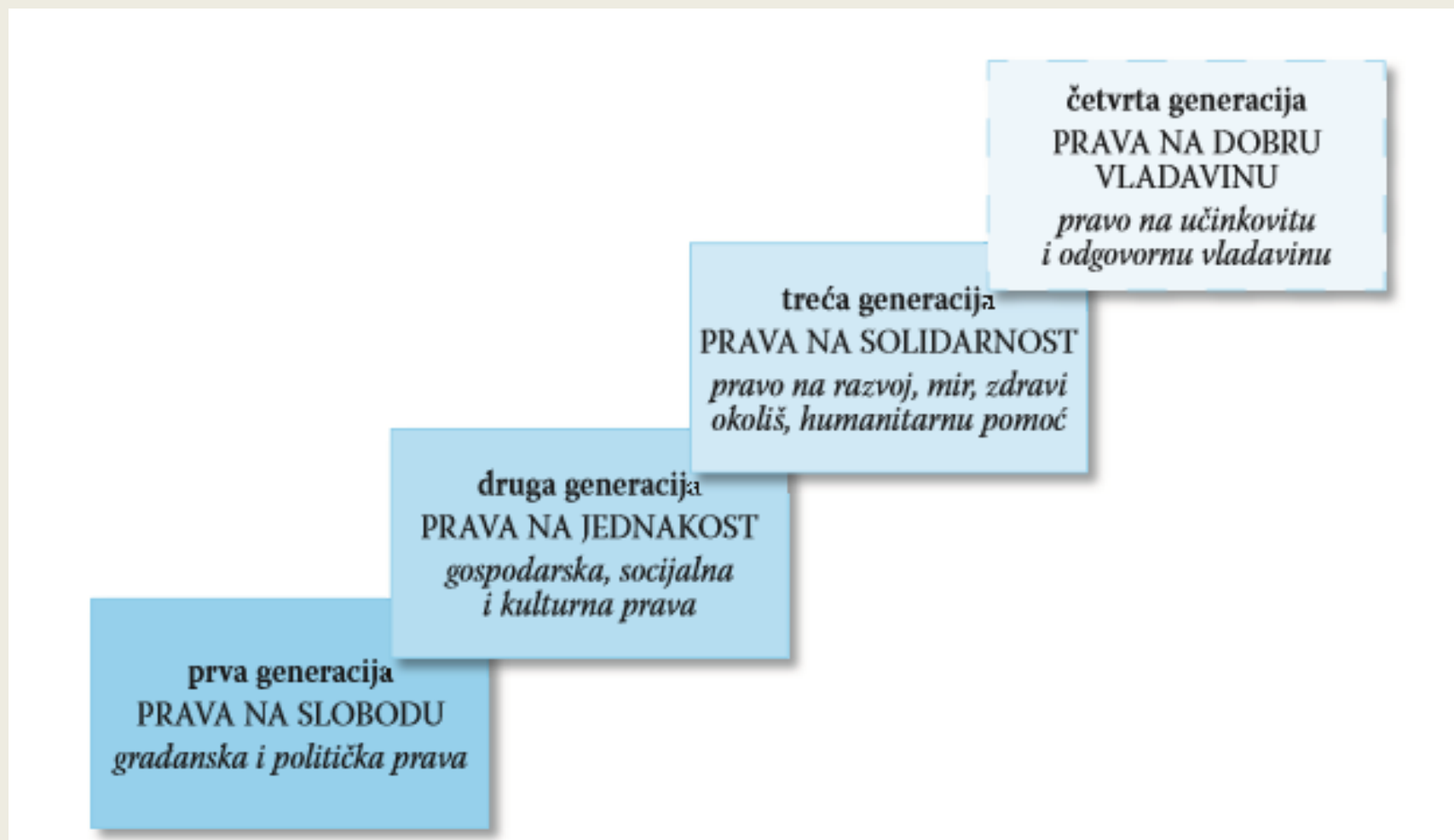
- Prirodna, temeljna i apsolutna prava
- Opća, neotuđiva i nedjeljiva
- Prava, dužnosti i odgovornosti
- Građanska, politička, kulturna,
- socijalna, gospodarska

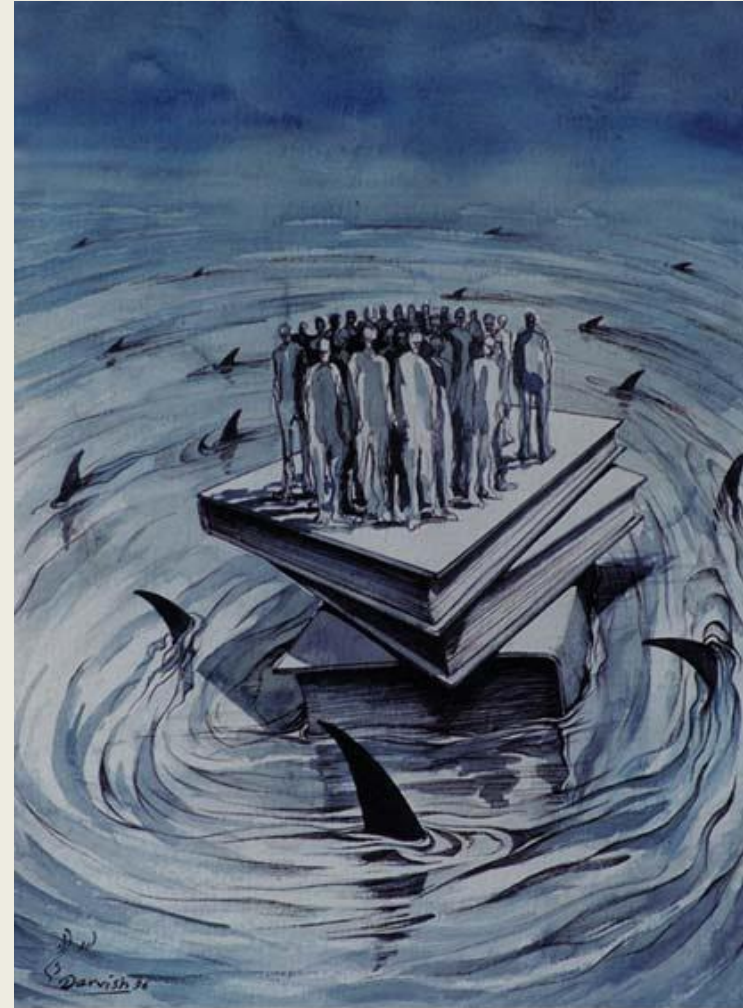
Generacije ljudskih prava

(Spajić-Vrkaš et al., 2004)

Čimbenici koji utječu na ostvarenje ljudskih prava

- nekoherentnost sustava ljudskih prava
- sukob prava
- društveni, politički, kulturni i gospodarski kontekst primjene prava
- većinsko odlučivanje
- odvojenost moralnih i pravnih normi
- neusklađenost međunarodnih i domaćih pravnih normi
- razlike u tumačenju pravnih normi
- neinformiranost i nepripremljenost građana za traženje svojih ljudskih prava

Pravo na obrazovanje

- Pravo na obrazovanje, Katarina Tomaševski (prema: Spajić-Vrkaš et al., 2004) određuje kroz tri aspekta:
  - pravo NA obrazovanje (raspoloživost i dostupnost obrazovanja),
  - prava U obrazovanju (prihvatljivost i prilagodljivost obrazovanja), te
  - prava PUTEM obrazovanja.

Korištena literatura:

Spajić-Vrkaš, V.; Stričević, I.; Maleš, D. i Matijević, M. (2004). Poučavati prava i slobode: Priručnik za učitelje osnovne škole s vježbama za razrednu nastavu. Zagreb: FFPress.

Kontakti:

Monika Pažur, Mreža mladih Hrvatske, monika@mmh.hr
Cvijeta Senta, Centar za mirovne studije, cvijeta.senta@cms.hr